

NOVADI ZAĻO

PIRCĒJIEM ĒRTĪBAS, tirgotājiem – jauns pienākums

ILUSTRATĪVS FOTO

Iespēja nodot veikalā tukšās pudeles ir svarīgs aspekts tirdzniecības vietu konkurencē, uzskata depoziņa sistēmas ieviešēji. Tas tāpēc, ka daudzi par tukšajām pudelēm saņemto naudu labprāt turpat veikalā arī iztērē.

Kad pie tirgotājiem interesējāties, kā viņiem sokas ar jaunās depoziņa sistēmas ieviešanu, kas prasa arī zināmas pārmaiņas no veikalniekiem, viņi uzsvēra, ka depoziņa sistēmas ieviešana ir prioritāte. Tomēr par peļņu te neesot runa, drīzāk par ērtību nodrošināšanu pircējiem. Turklāt nav noslēpums, ka citās valstīs pierādījies – iedzīvotāji iztērē par taru saņemto naudu tieši turpat veikalā.

Palīdz Baltijas kaimiņu pieredze

Līdz depoziņa sistēmas darbības sākumam lielākais izaicinājums esot atrast un iekārtot vietu taromāta vai manuālās pieņemšanas punkta izveidei, kā arī sagatavoties iepakojuma uzglabāšanai un sakārtot citus praktiskus jautājumus, mums pastāsta "Rimi Baltic Group" projektu vadītājs Pēteris Sidorenko. "Mums jāsaprot vairāk nekā 100 veikalus," par izaicinājumiem stāsta P. Sidorenko. "Daļu telpu nomājam – tas nozīmē, ka taromāta novietošana jāsaprot ar izīrētāju; jāsaņem būvvaldes atzinums, ka vieta izvēlēta tehniski korekti, – šajā ziņā ceram uz pašvaldību būvvalžu izpratni

un raitu dokumentu izskatīšanu. Turklāt jāpatur prātā galvenais – lai depoziņa nodošana patērētājiem būtu ērta un parocīga. Ja tirdzniecības telpas nav lielas, brīžiem nepieciešama pat būtiska to pārkārtošana. Dažviet papildus īrēsim telpas pieņemtā iepakojuma uzglabāšanai. Pie lieliem veikalos tiks uzstādīti konteinertipa kioski."

Manuāla pieņemšana "Rimi" veikalos nav paredzēta. Vietās, kur divi veikali atrodas tuvāk par 500 metriem, drīkst ierīkot vienu depoziņa iepakojuma pieņemšanas punktu; tāds risinājums paredzēts, piemēram, Saldū.

Depoziņa sistēmas apkalpošanā SIA "Rimi Baltic" ir desmit gadu pieredze Igaunijas veikalos un piecu gadu – Lietuvā. Abās valstīs lielveikalu tīkls nodrošina ne tikai taromātu izdrukāto kuponu atprečošanu iepērkoties, bet arī skaidras naudas izmaksu – tas nozīmē, ka klients, nodevis tukšo iepakojumu, pie kases var saņemt naudu pret kuponu. Ja atļaus Valsts ieņēmumu dienests, tāda pati kārtība būs arī Latvijā.

"Vēl "Rimi" izskata iespēju piedāvāt klientiem ieskaitīt kuponu naudu lojalitātes kontā, taču jāanalizē šāda pakalpojuma juridiskie un praktiskie aspekti," turpina P. Sidorenko.

Pircēji jau gaida

Pamatojoties uz abu pārējo

Baltijas valstu pieredzi, P. Sidorenko paredz, ka depoziņa sistēma kļūs populāra un dos ieguldījumu vides aizsardzībā, – Lietuvā un Igaunijā patlaban otrreizējā pārstrādē nonāk pat vairāk nekā 90% veikalos nododamo iepakojumu veidu.

Arī SIA "ELVI Latvija" sabiedrisko attiecību speciāliste Vinita Grigāne-Drande uzsver: "Atbalstām sistēmas ieviešanu, jo acīm redzams – ar brīvprātīgu atkritumu šķirošanu nepietiek, lai otrreiz izmantojami materiāli nonāktu pārstrādē. Daudzu valstu pieredze apliecinājusi depoziņa sistēmas efektivitāti. Turklāt jūtams, ka arī pircēji to gaida, jo jau tagad, redzot veikalos uzstādīt taromātus, viņi interesējas par iepakojuma nodošanas iespējām."

SIA "ELVI Latvija" veikalos depoziņa sistēmas ieviešana sagādā daudz izaicinājumu, jo tirdzniecības uzņēmumi, kas apvienojušies franšīzē, ir ļoti dažādi izmēru ziņā un pieder dažādiem īpašniekiem. Arī šī tirdzniecības tīkla veikali lielākoties izvēlējušies ierīkot taromātus vai kioskus, manuāla pieņemšana paredzēta vienā veikalā. Mazāks par 60 kvadrātmetriem ir tikai viens "ELVI" veikals, tas nolēmis brīvprātīgi neiesaistīties depoziņa sistēmā; tāpat rīkosies arī tie valstspilsētu veikali, kuru tirdzniecības zāles mazākas par

300 kvadrātmetriem. Varbūt izlems pievienoties depoziņa sistēmai vēlāk.

"Kad tapa depoziņa sistēmas ieviešanas normatīvie akti, cerējām, ka sadzirdēs mūsu ierosinājumu dažos gadījumos iesaistīt arī pašvaldības," stāsta V. Grigāne-Drande. "Piemēram, nelielās apdzīvotās vietās, kur netālu viens no otra ir divi dažādu īpašnieku veikali. Ņemot vērā pircēju skaitu, pietiktu ar vienu iepakojuma pieņemšanas punktu, bet visbiežāk veikali nespēj vienoties, jo, protams, iespēja par maksu nodot tukšo taru ir vērā ņemams pakalpojums. Būtu bijis labi, ja šādos gadījumos pašvaldība sadarbotos ar depoziņa sistēmas operatoru un ierīkotu taromātu vai pieņemšanas punktu ārpus šiem veikaliem, tādējādi ietaupot investīcijas. Tāpat pašvaldību iesaiste, mūsaprāt, būtu bijusi izdevīga, nodrošinot depoziņa iepakojuma pieņemšanu vietās, kur tirdzniecības uzņēmumi ir nelieli. 60 kvadrātmētru tirdzniecības zāle ir ļoti maza, lauku veikaliem un degvielas uzpildes stacijām tā vēl jāsamazina, lai ierīkotu taromātu."

Vienkārši būs jāpierod

Vietas atrašana taromātiem un to uzstādīšana ir tikai daļa darbu, lai veikali būtu gatavi pieņemt iepakojumu. Infor-

mācijas tehnoloģiju speciālisti pielāgo kases aparātus, lai tie atpazītu kuponus; ļoti sarežģīts veikalos būs depoziņa sistēmas ieviešanas sākuma periods, kad pārdošanā vienlaikus būs dzērienu iepakojums gan ar speciālo atpazīstamības zīmi, gan bez tās; pirmajiem būs jānorāda preces nosaukums un atsevišķi – depoziņa maksa. Un droši vien nāksies skaidrot pircējiem, kā pēc vienu pudeli pieņem atpakaļ par maksu, bet citu – ne.

V. Grigāne-Drande neslēpj, ka tirdzniecības darbinieki 1. februārī gaida ar bažām: "Mēs skaidrojam, kādēļ nepieciešamas šīs pārmaiņas un ka arī tirdzniecības uzņēmumiem jāuzņemas lielāka atbildība par maizes un desu pārdošanu. Palaikam jūtam pretestību kā pret jebkuru jaunumu, taču, visticamāk, tad, kad depoziņa sistēma sāks darboties un iekļausies ikdienas darba ritmā, cilvēki pieradīs un ar līdzdalības izjūtu uztvers papildu pienākumus."

Materiāls tapis ar Latvijas Vides aizsardzības fonda finansiālu atbalstu. Par publikāciju saturu atbild SIA „Kurzemes Vārds” un reģionālās izdevniecības